

VECKOBLADET

Nr 37 i webbform

071214

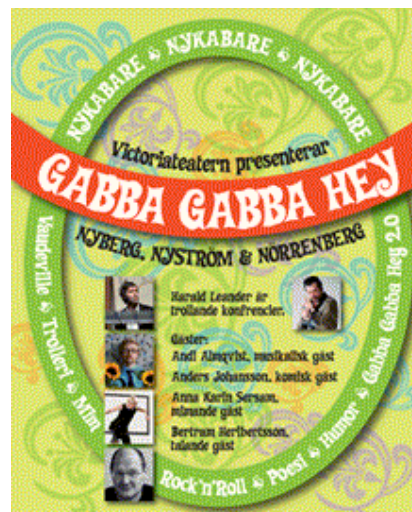
Veckans kulturtips

Victoriateatern presenterar stolt GABBA GABBA HEY!
den 14 och 15 december kl 19.30

En Ny-Kabaré som tar vid där vi lämnade på
Malmöfestivalen i Kulturmanegen.

Vi vill på vaudeville-manér blanda rock'n'roll med
cirkus med poesi med humor med samtal och jonglörer..
eller något annat vi gillar. Vi vill visa något vi själva
inte sett men ändå vet att vi kommer att vilja se mer av
när vi en gång gjort det.

Biljetter & info: Kulturcentralen tel 040-10 30 20 samt
www.kulturcentralen.nu

År 2023

går Armaturfabriken i himlen in

Ni såg centerns utspel, genom veteranen Börje Hansson? Om att järnvägens utveckling är så viktig, mot bakgrund av klimatkrisen och annat, att Lund bör öppna sej för fler spår på stambanan och offra Armaturfabriken. Lite pinsamt att det inte var något av partierna till vänster som var först ute med den insikten, men miljöpartiet gav i alla fall ett halvt godkännande.

Armaturfabriken 1894. Okänd tecknare.

Skånetrafiken har sagt att vi måste vara beredda på en sexdubbling av det skånska järnvägsresandet på 25–30 år, och då är fyra spår hela vägen ett måste. Femton år brukar en sån process ta, och den kan sägas ha startat nu.

Första etappen är Arlöw–Flackarp. Burlövs kommun håller fast vid sitt krav på tunnel, men då drar Banverket tillbaka sitt kompromissförslag om nergrävning. Det blir ytspår (efter vederbörlig lagändring som både m och mp vill ha) och därmed en halv miljard över som kan användas till angelägna satsningar på annat håll.

Man kan bli djupt misströstande om möjligheterna att vända utvecklingen i tid och därmed hindra klimatkatastrofen. Men Lundacenterns omsvängning visar att det finns organisationer och människor (till och med Lars Bergwall!) som tar intryck. Ett litet hoppfullt tecken, trots allt.

Gunnar Sandin

Det kunde varit värre

Även om många nyheter fokuserar på olyckor och krig finns det även nyheter som visar på att möjligheter finns till en bättre värld.

En analys i USA säger att Iran nu ej arbetar på ett eget kärnvapenprogram. Oavsett om detta aldrig varit målet eller i det fall det är ett resultat av FN:s och andras påtryckningar känns det bra. Kärnvapen finns redan i tillräckligt många stater.

I Irak har antalet bombattentat minskat. En orsak kan vara ökad amerikansk närvaro. En annan att terrororganisationerna fått svårare att rekrytera folk.

I Venezuela har folket sagt nej till förslaget att centralisera och permanenta makten till president Chavez. Folket har trots ekonomiska lockbeten från presidenten sett faran i den nya konstitutionen.

Märkligt nog finner man dock fortfarande både inom vänsterpartiets skåneledning och bland demokratisk vänster en förtjusning över en LEDARE som Chavez. I vänsterpartiets medlemstidning görs kommentaren "så handlar en verklig demokrat" medan en medlem i DV konstaterar att förtroendet för Chavez stärktes när Chavez värdigt erkände nederlaget.

Socialismen kan bara säkras om makten läggs ut till folket. Skulle våra vänner i VP och DV vilja leva i ett politiskt system av Chavez modell? Jag tror det inte.

Lars-Anders Jönsson

Interpellation ställd till Byggnadsnämndens ordförande

Miljökonsekvenser av planerat megaköpcentrum vid Mobilia

"Program till detaljplan för del av kvarteret Välten m fl", dvs plan för utbyggnad av det bilberoende köpcentrat vid Mobilia, Gunnesbo är nu ute på samråd. Förslaget innebär att nuvarande butiksytan på ca 8 500 kvm ska utökas med 27 000 kvm, dvs den tillkommande butiks- och verksamhetsytan är alltså ca tre gånger större än den nuvarande. Den totala ytan blir därmed i storleksordningen fem fotbollsplaner.

Förverkligas planprogrammet kommer detta att få framför allt två konsekvenser för Lund. Dels kommer, vilket framgår av den handelsutredning som åtföljer planen, livsmedelshandeln i stadsdelscentra att drabbas (så t.ex. kommer en livsmedelsbutik på Klostergården och en på Öster att slås ut), samtidigt som dagligvaruhandeln i stadskärnan kommer att minska med upp till 30 procent.

Dels kommer, vilket framgår av den trafikutredning som åtföljer planen, motortrafiken vid Gunnesbo och i Lund i övrigt att öka kraftigt. Vid och intill Mobilia beräknas biltrafiken till år 2012 per maxtimme öka till det tredubbla jämfört med dagens trafikvolym. (Genomsnittlig trafikökning till 2012 beräknas bli nästan 40% och på sikt ännu större).

Beklagligtvis saknas i programförslaget beräkningar av omfattningen av den klimat- och miljöpåverkan som den ökade biltrafiken kommer att orsaka.

Därför vill jag fråga byggnadsnämndens ordförande:

Är du beredd att i det eventuella fortsatta planarbetet verka för att omfattningen av den negativa klimat- och miljöpåverkan som etableringen innebär redovisas? Är du beredd att koppla denna redovisning till klimat- och miljömålen i LundaEko och LundaMaTs II?

Ulf Nymark, Demokratisk Vänster

Läst i tidningarna

Så här, lagom till jul, har man kunnat läsa en sorts moderna julsagor på helsidor i de stora dagstidningarna. Den som betalar är organisationen Svenskt Näringsliv, som förr hette SAF, Svenska arbetsgivarföreningen. Det hela går ut på att man ska köpa och konsumera mera, annars hålls inte hjulen igång och då får vi alla lida. Jag har hört människor som annars inte bryr sig om sånt undra om grabbarna på svenskt Näringsliv är riktigt friska.

Javisst kan man undra. Men det är lätt att tänka sig bakgrunden. I början av 70-talet var vi en del som ställde frågor om konsumtionssamhället och kritiserade den heliga Tillväxten, för att inte tala om Vinsten, och det skakade SAF. Men så kom där en skicklig direktör, Sture Eskilsson, och organiserade en motkampanj, ja en offensiv från SAF vars efterräkningar vi fortfarande lever med. Det var samma kampanjmaskineri som tippade majoriteten i folkomröstningen 1994 till inträde i EU.

Vad som under hösten blivit uppenbart är att klimatfrågan aktualiserat en hel del av den gamla vänsterkritiken mot kapitalismen. Här gäller det att stämna i bäcken, har Svenskt Näringsliv sagt, och eftersom pengar aldrig är nåt problem på den sidan var det bara att sätta igång en reklambyrå. Resultatet blev verkligen riktigt dåligt, men sånt händer i reklambranschen – man kan inte lyckas var gång. Där det verkligen brister är i det politiska omdömet hos Svenskt Näringsliv som låtit skiten gå ut. Man har skjutit sig själv i foten, kampanjen verkar i motsatt riktning än den avsedda och då ska väl vi bara vara glada?

Shoot-up på Mårtenstorget

Den här historien börjar i Dalby där det finns en 40 år gammal kiosk som kallas Forsans. Den ligger till höger när man kommit upp för backen mot Dalby, alldeles efter prästgården och nära ett gammalt korsvirkeshus.

Bilden lånad från Sydsvenskan.se där du kan [läsa mer](#) om detta drama.

Kommunen har sagt upp innehavaren av div. principiella och byråkratiska skäl och ålagt honom vite. Folkstormen rasar naturligtvis i Dalby, en plats i världen där det inte finns så många andra saker att göra än att gå till kiosken och köpa Kvällsposten och lite blandat smågodis, samt avrunda detta med en stor grillad med mos och extra allting. Forsans kiosk är en riktig samlingspunkt med andra ord.

Nåväl, nu vållar denna kiosk ”smärta och rodnad i huden” inom härvarande borgerliga allians. Det var Skånskan (allt piggare i sin lundabevakning!) som kunde berätta om ett gräl på Mårtenstorget mellan folkpartisterna Jörgen Jörgensen och Carolina Nordbeck på ett torgmöte. Grälet blev till handgripligheter där Jörgensson enligt egen utsago ”försökte dämpa henne med att lägga armen på hennes axel.” Hur det blev så här, jo:

Den utlösande faktorn till bråket, som slutade med ett knytnävsslag, var centerns toppolitiker Lars Bergwall, Han dök upp och undrade varför Jörgen Jörgensen satt i Dalbygruppen och inte agerade för Forsans kiosk. Det tyckte Carolina Nordbeck också, vilket gav bränsle till Jörgen Jörgenssons irritation. Sedan spårade allt ur.

Vi skulle kunna gå på djupet här i ett halvt dussin avseenden, t.ex. om torgmötenas praktik och psykologi om vilket vi har en rik erfarenhet (torgmötet skulle egentligen handlat om äldreomsorgen!) och om Lars Bergwalls dåliga inflytande, som inte heller är oss obekant. Grälet var inte oväntat: ”Det är inte obekant att de tidigare haft starkt delade meningar i olika frågor, som lett till tuffa diskussioner”, skriver SkD om kontrahenterna.

Hur har då denna nyhet nått SkD? Var tidningens reporter påpassligt på plats? Det är möjligt, men ändå inte så troligt. Vi vet ju att det är strängeligen förbjudet att efterforska en tidnings källa. Men vi har våra misstankar!

Kursändring på gång

Det är alltid intressant med kursändringar i politiken, men ibland kan man ju också bli lite sorgsen. Jag tänker på gamle aktivisten Gunnar Stensson, hårt arbetande och pålitlig antiimperialist antingen det gällt Vietnam eller Eritrea. Men i en betraktelse i förra VB skriver han om ”den EU-fientliga, isolationistiskt nationalistiska linje som v lanserade i försvarsberedningen häromdagen.”

Det var alltså så att v inte ställde up på samma linje som de sex andra partierna som inte såg några problem i det allt intimare samarbetet med Nato. Inte heller ställer v upp på de nykoloniala expeditionskårer som ska skickas över hela världen för att värna europiska intressen. Den nya Nordic Battle Group har tre Nato-länder som medlemmar och massor av svenskar som legosoldater. Det ska vägledas av brittiska representanter och transporteras på plats av USA: s strategiska transportflygplan. Utskickandet kräver inget FN-mandat, vilket ju i och för sig inte skulle varit en garanti, men att det skulle varit snyggare med FN-mandat anser man sig alltså inte behöva bry sig om. Om man inte gillar detta är man kanske EU-fientlig, isolationistisk och nationalistisk, för all del. Men berör det verkligen inte Gunnar Stensson? Jag har full förståelse för att man inte älskar vänsterpartiet eller dess ledare, men måste man angripa det på ett sätt som liknar Per T Ohlssons anklagelser om att vi skulle vara brunröda?

Lucifer

Internationell solidaritet i en ny tid

Ulrich Beck och Edgar Grande påpekar i sin debattbok *Det kosmopolitiska Europa* (Daidalos 2006) det problematiska i att nästan all samhällsdebatt och forskning utgår från ett nationellt perspektiv. Det leder till att många samhällsförändringar antingen helt faller utanför blickfältet eller behandlas ur ett föråldrat perspektiv. Detta gäller exempelvis forskningen om miljö, globalisering, kapitalets internationalisering, etniska och religiösa konflikter, EU och andra övernationella organisationer. De föreslår att den nationella blicken ersätts av ett bredare perspektiv. Detta perspektiv betecknar de som kosmopolitiskt.

Den nationella blicken

Hur förhåller det sig då med den internationella solidariteten och antiimperialismen under den senare hälften av 1900-talet (inte minst här i Lund där aktiviteten under många år var intensiv)? Utgick solidaritetsarbetet från ett nationalstatligt perspektiv? Låt oss se.

Efter det andra världskriget kämpade de nationella befrielseströrelserna i tredje världen mot kolonialt förtryck med målet att skapa egna nationalstater. Motståndsrörelserna i Latinamerikas militärdiktaturer och Europas fasciststater som Spanien, Portugal och Grekland strävade efter att störta diktaturen och upprätta demokratiska stater.

Solidaritetsrörelserna var nästan alltid vänsterinriktade och ofta knutna till moskvatrogna kommunistpartier. De bekämpade under 1950-talet främst europeisk kolonialism, men från och med Vietnamkriget blev USA-imperialismen huvudfienden. Framgångarna under 1960- och 70-talen var betydande.

USA:s ekonomiska och strategiska intressen ledde ofta till samarbete med antidemokratiska

regimer och krafter i det kalla kriget mot kommunismen. FNL-rörelsen hävdade att USA-imperialismen kunde störtas om man slog mot dess svagaste länk: USA-armén i Vietnam.

Sovjetunionen undgick under lång tid kritik. Socialism och kommunism betraktades som progressiva ideologier. Under terrorbalansens år ifrågasatte ingen vare sig inom vänstern eller högern järnridån mellan öst och väst. Ingen lyfte ett finger i samband med Pragkuppen 1948, arbetarupproret i Berlin 1953, Ungernrevolten 1956 eller Pragvåren 1968.

Kulmen i kampen

Men krossandet av Dubcekregimen i Prag ledde till en vändning. I Sverige protesterade C H Hermansson till många partikamraters förtrytelse. Tron på Moskva var bruten, även om den dröjde sig kvar hos många som föråldrade övertygelser alltid gör.

Kinas framträdande som stormakt och spridningen av den maoistiska ideologin splittrade den antiimperialistiska rörelsen och öppnade för nya perspektiv. Kritiken mot Sovjetunionen växte efter inmarschen i Afghanistan 1979 och krossandet av fackföreningsrörelsen Solidaritet i Polen. Motståndsrörelser som Charta 77 i Tjeckoslovakien fick internationellt stöd. En eurokommunistisk rörelse växte fram inom flera kommunistpartier.

Traditionalisternas tal om den faktiskt existerande socialismen tedde sig alltmer ihåligt.

Sovjetunionens och Warszawapakts- systemets plötsliga kollaps revolutionerade maktbalansen. Att omvälvningen skedde nästan utan blodsutgjutelse var en seger för socialistisk moral. I ett slag återfick öststaterna sitt nationella oberoende. Det var kulmen i den antiimperialistiska kampen för varje folks rätt till sin egen nationalstat. Nu ställdes solidaritetsrörelsen inför problem som krävde nya kosmopolitiska lösningar.

Den kosmopolitiska blicken

Tron på nationalstaten som modell för demokrati och sociala och ekonomiska framsteg ifrågasattes. Misstron ökade efter Jugoslaviens sammanbrott som fick ett helt annat förlopp än de östeuropeiska staternas frigörelse. Efter ett decennium av krig, etnisk rensning och massakrer framträdde några inbördes splittrade, ekonomiskt försvagade småstater med stora interna problem som bara kunde lösas i ett större sammanhang.

Dagsaktuell är konflikten mellan albansk och serbisk nationalism i samband med Kosovos förestående självständighetsförklaring. Den kan kanske lösas genom att båda nationerna upptas i EU-gemenskapen. På det sättet löstes den 90-åriga konflikten i Nordirland.

Drömmen om de nya nationalstaterna i Afrika som garanter för fred och framsteg har krossats. Den ekonomiska utsugningen fortsätter i form av nyliberal globalisering. Migrationen inom och från Afrika växer. Korruptionen ökar. Etniska konflikter har avlöst varandra. På 1990-talet fanns ett hopp om att de nya afrikanska ledarna i Östafrika förberedde en ny era i afrikansk politik. I stället kom kriget mellan Eritrea och Etiopien och därefter Darfur, Tschad, islamistiska och kristna extremistiska rörelser och de utdragna inbördeskrigen i östra Kongo där västliga multikoncerner på jakt efter råvaror agerar i bakgrunden. Problemen förvärras av den växande miljökatastrofen med ökenspridning och vattenbrist.

Kosmopolitiska lösningar

På jakt efter lösningar på de enorma problemen trevar man efter en samarbetsmodell liknande EU: Afrikanska unionen.

USA fortsätter under Bush att agera som allsmäktig, unilateral nationalstat med anspråk på världshegemoni. Därför är kampen mot USA-imperialismen fortfarande aktuell. De världsomspännande protesterna mot USA:s invasion i Irak visar att den antiimperialistiska rörelsen lever. Men protesterna mot USA:s krig i Irak och Afghanistan saknar nationella befrielse- eller solidariseringsrörelser att solidariser sig med.

I stället kämpar man för en internationell rättsordning och protesterar mot krig som metod att lösa internationella konflikter och mot brutaliseringen av den amerikanska krigföringen och tillgripandet av terror och tortyr av fångar. Organisationer som Läkare utan gränser och

Amnesty gör betydande insatser.

Miljön, Bali, EU och USA

Det stora området för solidariskt samarbete för världens folk idag är självfallet miljön. En bred miljörelse växte fram i samband med kärnkraftsomröstningen. Miljökonferensen på Bali samlar världens länder mot växthuseffekten och den globala uppvärmningen.

Ledande i processen är EU, som idag tycks berett att driva igenom ett miljöavtal i konfrontation med den nuvarande USA-administrationen i hopp om en förändrad amerikansk politik efter Bush's avgång.

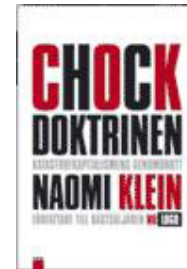
Mot bakgrund av att EU idag framstår som det viktigaste verktyget för att driva fram en nödvändig miljöpolitik ter det sig motsägelsefullt att som delar av den svenska vänstern spela energi på att stoppa det EU-fördrag med syftet att effektivisera EU på världsarenan som de 27 EU-länderna enats om idag. Det nya fördraget skulle bland annat hindra enstaka länder att sätta stopp för nödvändig miljölagstiftning för att främja egna nationella intressen.

Chockdoktrinen

Naomi Klein har med sin aktuella bok *Chockdoktrinen* satt kampen mot nyliberalismen i fokus. Latinamerikas viktigaste nationer har i dagarna etablerat en sydamerikansk utvecklingsbank för att frigöra sig från den i praktiken USA-styrda International Monetary Fond, IMF.

Flera oljeproducerande länder med Hugo Chavez Venezuela i spetsen vill ersätta dollarn som världsvaluta med euron för att därigenom vrida ett de viktigaste verktygen för världsdominans ur USAs händer. The times they are a'changing.

Gunnar Stensson

Kristidender V: Demokratikrisen i USA.

Den neokonservativa rörelsen på 2000-talet

I början av 2000-talet hade de amerikanska ekonomiska "neoconservatives" – Milton Friedman med flera – och de sociologiska "new conservatives" – Irving Kristol med flera – smält samman till en mera enhetlig Rörelse (1). Denna Rörelse hade då total kontroll över det republikanska partiet och stabila allianser med den kristna högern och Israel-lobbyn. På det institutionella planet var den neokonservativa dominansen överväldigande. Man fick regeringsmakten och majoritet i kongressen. Man hade en mångfald tankesmedjor som var uppbyggda enligt akademiskt mönster men bara producerade material som stödde Rörelsen. Man kunde räkna med stöd från mediakonglomerat som Murdochs imperium med Fox News och hade egna tidskrifter. Majoriteten av de 35 000 lobbyisterna vid kongressen i Washington företrädde Rörelsens intressen. Alltsedan 70-talet hade konservativa intellektuella och avdankade republikanska politiker alltid kunnat räkna med välbetalda jobb i dessa kretsar. Storföretag samt personer och familjer med stora förmögenheter hade sett till att det fanns fonder för Rörelsens olika verksamheter. De liberala och progressiva tankesmedjor som fanns var diminutiva i jämförelse och är det fortfarande. På gräsrotsnivå hade Rörelsen stöd framför allt hos republikanska väljare, evangeliska kristna och högerextrema grupper med annan religionstillhörighet. Rörelsen var inte monolitisk och det fanns inga centrala styrande organ men vissa målsättningar hade man gemensamt. Aggressiv utrikespolitik, laissez-faire-kapitalism, motstånd mot statliga åtgärder som syftar till jämnare ekonomisk fördelning och välfärd, stöd till storföretag, förtäckt rasism, kort sagt "small government" utom när det gäller

militära utgifter och skattesubventioner till storföretag. I stort sett har man också stött den kristna högerns motstånd mot fria aborter, samkönade äktenskap och undervisning om evolutionsläran. Det misslyckade kriget i Irak tycks emellertid – dessbättre - ha lett till allvarliga splittringar inom Rörelsen.

Vänsterliberal oro

De amerikanska vänsterliberaler som oroar sig över demokratins framtid i USA hänvisar framför allt till den ökade maktkoncentrationen hos presidenten med den nuvarande regimen och den minskade rättsäkerheten i landet som blivit en följd av Patriot Act och andra åtgärder som jag nämnt i [Kristidender II](#). En avgörande fråga är då om det i USA finns någon grupp eller något maktcentrum som kan utvecklas till en totalitär politisk rörelse. De neokonservativa var redan från början antidemokratiska och rasistiska. I den första årgången av "National Review" skrev William F. Buckley bland annat om den "överlägsna vita rasen" och hyllade general Franco som en nationell hjälte som "räddat Spaniens själ". I dag uttrycker man sina mindre rumsrena åsikter med koder som är väl begripliga endast för de invigda.

En av de största pessimisterna när det gäller USA:s framtid som demokrati är Chalmers Johnson. I sin Blow-back-trilogi (2,3,4) hävdar Johnson enfatiskt att en imperialistisk politik, sådan som den som förs av USA i dag, i längden är oförenlig med demokrati i hemlandet. Den brittiska stormakten befann sig i en liknande situation efter andra världskriget. Man hade att välja mellan fortsatt imperium och demokrati - och valde demokrati. Johnson hoppas att USA skall göra samma val. Det militärindustriella komplexet ser Johnson som det främsta hotet mot demokratin i USA. Pentagon har blivit en alltmer självständig makt som genom delvis hemliga budgetar undandragits kontroll från kongressen. Det samma gäller CIA och Homeland Security, en nyskapad sekretessomgärdad sektion av försvarsdepartementet. Av tveksam demokratisk legitimitet är också en "parallell" underjordisk regering under ledning av vicepresident Cheney som är tänkt att träda i kraft vid nationella kristillstånd och kanske också gjorde det tillfälligt efter 9/11 (3).

Även om oron för demokratins framtid i USA är berättigad så finns det som jag ser det bara en grupp som har en klart antidemokratisk målsättning, nämligen den militanta kärnan i den högerkristna rörelsen – dominionisterna – som jag beskrivit i [Kristidender IV](#). Bostadslånekrisen i USA ser ut att medföra att miljoner amerikanska familjer förlorar sina hem under det närmaste året. Man kan nog räkna med att en armé av evangeliska dörrknackare står beredda att stödja de nödställda och locka till en varm och innerlig gemenskap i Guds namn. Dock finns det tecken på att många inom den kristna högern börjat tänka om. Journalisten David D. Kirkpatrick hade nyligen en artikel i NYT Sunday Magazine där han redovisar resultatet av en lång rad intervjuer med evangeliska kristna (5). Många yngre pastorer har tröttnat på sina äldre kollegers svavelosande "get thee behind me, Satan". De vill inte bara predika om vad de är emot – aborter, homoäktenskap, evolution, stamcells forskning – utan också och framför allt vad de är för. Och då avses det som sammanfattas under begreppet "Social Gospel" – hjälp och stöd till fattiga och sjuka och andra behövande. En viktig händelse inträffade i juni förra året när den största evangeliska organisationen i USA, Southern Baptist Convention med 16 miljoner medlemmar, till ny ledare valde Frank Page som förklarade att han skulle sätta stopp för de konservativas hårda styrning av den evangeliska rörelsen.

Ökad splittring

Motgångarna i Irak har lett till att även det republikanska partiet nu är splittrat i inställningen till kriget och till bushregimen. Opinionsundersökningar visar att många moderata republikaner och oberoende hoppar av från republikanska partiet. Det mesta talar väl i dag för att valet i USA år 2008 resulterar i att en demokrat blir president och att demokraterna får majoritet i kongressen. Men mycket kan hända under ett år. Dessutom har de demokrater som

valdes in i kongressen 2006 för att göra slut på kriget i Irak inte på långa vägar motsvarat folkets förväntningar och står därför nu ganska lågt i kurs i landet.

Det vore naivt att tro att det inte finns starka krafter i USA som har ett intresse av ett mera "slutet" samhälle. De har nu drabbats av ett bakslag men deras resurser har inte minskat och deras strategiska tänkande har säkert inte ändrats. De grupperar nu om sig inför nästa val.

Några månader efter 9/11 skrev den amerikanske författaren Chris Floyd följande: "It won't come with jackboots and book burning, with mass rallies and fevered harangues. It won't come with 'black helicopters' or tanks on the streets. It won't come like a storm – but like a break in the weather, that sudden change of season you might feel when the wind shifts on an October evening: everything is the same, but everything has changed... the 'consent of the governed' will no longer apply; actual control of the state will have passed to a small group of nobles, who rule largely for the benefit of their wealthy peers and corporate patrons."(6)

Smygande fascism

I den nyligen utgivna boken "The End of America. Letter of Warning to a Young Patriot" beskriver Naomi Wolf hur fascismen kan smyga sig in i ett demokratiskt och pluralistiskt samhälle (7). Utifrån historiska exempel som t ex Hitlers och Mussolinis makttillträden finner hon "tio steg" som alltid återkommer vid det hon kallar ett "fascist shift". Naomi Wolf menar att dessa steg nu tagits i USA och manar till försvar av demokratin. Hon är inte explicit om vilka steg det rör sig om men jag har antagit att hon främst syftar på de följande.

Till "stegen" hör naturligtvis det som Hannah Arendt kallat "det största brottet mot mänskligheten" – avskaffandet av Habeas Corpus, som är rätten för varje individ som frihetsberövats av ett statligt organ att få veta vad hon är anklagad för, att få tillgång till försvarare och att få rättegång (8). Den rätten har Bush avskaffat när det gäller "illegal enemy combatants" och han har förbehållit sig den exklusiva rätten att bestämma vilken amerikansk medborgare eller annan person som skall få den beteckningen.

Till stegen hör inrättandet av militära domstolar utanför demokratisk kontroll.

Hit hör också telefonavlyssning av privatpersoner utan domstolsbeslut.

Hit hör bruket av lögner, förfalskade dokument, desinformation, köp av journalister och plantering av vilseledande uppgifter i massmedia.

Hit hör användandet av tortyr som förhörsmetod.

Hit hör begränsad rörelsefrihet med hemliga listor över personer som inte får flyga inom landet. Att man står på listan vet man först när man vägras gå ombord på ett flygplan. Varför man står på listan får man inte veta.

Hit hör att regimkritiker kallas "traitors, spies, subversives, enemy friends". Den 15 februari 2007 sade den republikanske kongressledamoten Don Young: "Kongressledamöter som under krigstid avsiktligt vidtar åtgärder som skadar moralen och underminerar militären, bör arresteras och landsförvisas eller hängas". Så skall alltså landsförräderi hanteras.

Hit hör upprättande av paramilitära styrkor. Blackwater USA, som även kallas Bushs pretoriangarde, har nyligen anklagats för att deras anställda provocerat dödat 17 civila irakier. Denna legoarmé kan snabbt mobilisera 30 000 legoknektar från olika delar av världen och den förfogar över flyg, helikoptrar, stridsvagnar och tunga vapen.

Hit hör US Fiscal Year 2007 Defence Authorization Act som bemyndigar presidenten att ge militären polisiära uppgifter. Det gäller även nationalgardena som därigenom undandras guvernörernas auktoritet. Detta betyder att Bush t ex kan sända trupper från Tennessee för att kväsa "oroligheter" i Oregon, vid behov med stöd av Blackwater USA. Denna lag underlättar också för presidenten att utlysa undantagstillstånd och tillämpa krigslagar.

Hit hör att sätta sig över landets lagar. Naomi Wolf påminner i sin bok läsarna om att USA:s lagstiftande Fäder när de utarbetade förslag till konstitutionen bedrev subversiv verksamhet och kunde räkna med dödsstraff om inte revolutionen lyckades. Dessa Fäder såg som sin främsta uppgift att förhindra den situation som nu uppstått i USA – att en "tyrann" kan ta över

hela makten i samhället. Därför föreskriver Konstitutionen att makten fördelas på tre självständiga parter – de lagstiftande församlingarna senaten och representanthuset, de rättsutövande domstolarna och den exekutiva makten hos presidenten. Detta kallas ”checks and balances”. Någon sådan ”kontroll och balans” finns inte i USA i dag. Med stöd av beslut i kongressen och egna dekret har Bush förklarat att kongressen enbart är rådgivande. Får han på sitt bord ett lagförslag som han inte gillar gör han ett ”signing statement” – en anteckning med innebörd att han inte behöver följa lagen. Eftersom Bush satt sig över lagarna behöver han inte använda sin vetorätt.

USA:s högsta domstol gav Bush presidentskapet år 2000 med sitt beslut att rösterna i Florida inte skulle räknas om. Justitiedepartementet är befolkat av jurister med sekunda utbildning vid evangelisten Pat Robertsons kristna Regent University. Detta departement lät avskeda 8 federala domare med demokratiska sympatier för att ersätta dem med rättrogna republikaner.

Protester?

Vilka proteststormar har dessa attacker mot demokratin då utlöst hos det amerikanska folk, för vilket de lagstiftande Fäderna och Konstitutionen är om möjligt lika heliga som Bibeln? Tyvärr - inga. På New York Times ledarsida kunde man i somras läsa följande: ”...even as Americans were focused on Britney Spears’s meltdown and the question of which airline serves the worst food.... A disturbing recent phenomenon in Washington is that laws that strike to the heart of American democracy have been passed in the dead of night....”.

Den amerikanska vänstern (på den politiska skalan motsvarande ungefär de vänsterliberaler som borde finnas i Folkpartiet) tycks överlag vara ganska pessimistisk inför USA:s framtid, både ekonomiskt och politiskt.

Till undantagen hör Paul Krugman, ekonomiprofessor vid Princeton University och genom sin spalt på New York Times ledarsida en av de få vänsterrösterna i USA som når en större publik.

År 1960 gav den unge republikanske senatören Barry Goldwater ut ”The Conscience of a Conservative”. Den blev en veritabel vitamininjektion för de neokonservativa som då förde en ganska undanskynd tillvaro i skuggan av New Deal. När nu Paul Krugman skrivit ”The Conscience of a Liberal” (1), hoppas han nog att det skall bli en tändande gnista för de progressiva liberalerna i USA. Mera om Krugmans bok i Veckobladets julnummer.

Erik Kågström

- (1) Paul Krugman 2007 “The Conscience of a Liberal”
- (2) Chalmers Johnson 2000
“Blowback: The Costs and Consequences of American Empire”
- (3) Chalmers Johnson 2004
“[The Sorrows of Empire: Militarism, Secrecy, and the End of the Republic](#)”
- (4) Chalmers Johnson 2007 “Nemesis. The Last Days of the American Republic”
- (5) David D. Kirkpatrick “The Evangelical Crackup”
The New York Times Magazine 071028
- (6) Chris Floyd “Bush’s Year of Triumph. Post-Mortem America”
www.counterpunch.org/floyd09032007.html
- (7) Naomi Wolf 2007 “The End of America. Letter of Warning to a Young Patriot”.
- (8) Hannah Arendt 1951 “The Origins of Totalitarianism”